

ده سال مشاوره امور پناهندگی در مرکز امداد پزشکی به پناه جویان در شهر بوخوم

حنیف حیدر نژاد

سایت انتگرسیون، ۲۰۱۳، ۳۱۰۳: مرکز امداد پزشکی به پناه جویان شهر بوخوم^۱ یک انجمن حقوق بشری غیر دولتی و غیر مذهبی می باشد. این انجمن در سال ۱۹۹۷ تاسیس شد تا بتواند بطور خاص به آندسته از مهاجرینی که فاقد اوراق قانونی اقامتی می باشند کمک کند. با همین هدف این انجمن اقدام به ایجاد شبکه ای از پزشکان داوطلب نمود که حاضر باشند بدون گرفتن حق ویزیت این دسته از مهاجرین و پناه جویان را معاینه کرده و اقدامات پزشکی لازم را نیز انجام دهند. این شبکه اکنون حدود ۶۰ پزشک با تخصص های مختلف را در بر می گیرد.

در سال ۲۰۰۲ نیز بخش مددکاری اجتماعی این انجمن تاسیس شد تا بتواند به پناه جویان در زمینه امور پناهندگی مشاوره ارائه داده و در مراحل قانونی از آنها حمایت کند. کمی بعد از آن نیز بخش مشاوره روانشناسی و رواندرمانی به راه افتاد تا پناه جویانی که آسیب روحی دیده اند را مورد حمایت قرار دهد.

بخش مددکاری اجتماعی مرکز امداد پزشکی به پناه جویان شهر بوخوم در سال ۲۰۰۲ ابتدا توسط یک همکار زن ترکیه ای تبار کار خود را شروع کرد. از ژانویه سال ۲۰۰۳ مسئولیت این بخش به حنیف حیدر نژاد سپرده شد. وظایف این بخش عبارتند است از:

- مشاوره ی مراحل و روند اعلام پناهندگی
- مشاوره پناهندگی پس از اعلام قبولی یا در صورت دریافت پاسخ منفی
- مشاوره در زمینه درخواست مجدد پناهندگی
- مشاوره در امور اقامتی
- مشاوره در تمام دیگر امور مربوط به پناه جویان و پناهندگان (کار، مسکن، درمان، تحصیل، جابجائی و تعویض محل سکونت، جلوگیری از اخراج و...)
- مشاوره روحی- اجتماعی درمسائل فردی یا خانوادگی (ناراحتی های روحی- اجتماعی، جدائی، طلاق، تربیت و سرپرستی کودکان و)

در کنار انجام مشاوره، هرگاه که لازم باشد مراجعه کننده در مراجعات اداری (اداره امور پناهندگی یا اداره خارجیان، یا دیگر ادارات)، یا در مراجعه به وکیل همراهی می شود.

¹ Medizinische Flüchtlingshilfe e.V.

آشنائی با انجمن "یاری های پزشکی به پناهجویان در شهر بوخوم آلمان

http://www.if-id.de/New/index.php?option=com_content&task=view&id=5520&Itemid=107

بودجه بخش مددکاری اجتماعی انجمن امداد پزشکی شهر بوخوم از محل های مختلفی تامین می شود. از جمله:

- پروژه کمک به پناه جویان ایالت نوردراین وستفالن.^۲ بودجه این پروژه هر سال باید توسط پارلمان ایالتی به تصویب برسد و در مجموع ۸۰ مرکز مختلف را در سطح این ایالت تامین می نماید.
- دفتر کمک به پناه جویان اتحادیه اروپا که در پروژه های سه ساله برخی مراکز مشاوره را در سراسر اروپا تامین می کند.^۳
- صندوق کمک به پناه جویان- سازمان ملل، دفتر برلین. این دفتر نیز هر ساله به تعداد محدودی مراکز مشاوره کمک مالی می کند.^۴
- صندوق کمک به بازماندگان شکنجه- سازمان ملل، دفتر ژنو. این صندوق در پروژه های پنج ساله تنها به تعداد بسیار کمی مراکز مشاوره در اروپا کمک مالی ارائه می دهد.^۵

همه مراکز فوق به طرق مختلف کمیت و کیفیت کار مراکزی که به آنها کمک مالی می کنند را کنترل کرده و هر وقت که بخواهند بازرسانی را برای کنترل به محل اعزام می نمایند.

در پایان گزارش سالیانه انجمن امداد پزشکی به پناهجویان در شهر بوخوم، لیست درآمد ها و هزینه های سالانه انجمن منتشر می شود. از آن طریق می توان کمک کنندگان به این انجمن و مبالغ پرداخت شده و نیز مبالغ هزینه شده و موضوع آنرا مشاهده نمود.^۶

نگاهی به بیان کار بخش مددکاری اجتماعی مرکز امداد پزشکی به پناه جویان شهر بوخوم

توضیح:

اول: از سال ۲۰۰۵ ثبت آمار مراجعین به بخش مددکاری اجتماعی مرکز امداد پزشکی به پناه جویان شهر بوخوم بر روی یک نرم افزار انجام شده است. به همین دلیل در جدول و گرافیک های گزارش حاضر، برای حفظ یکدست بودن گزارش تنها اطلاعات مربوط به همین سالها آورده شده است. در مواردی که اطلاعات سالهای پیش تر موجود بوده است، به آن موارد نیز اشاره شده است.

² Förderung der sozialen Beratung von ausländischen Flüchtlingen

<http://www.mik.nrw.de/themen-aufgaben/auslaenderfragen/soziale-beratung.html>

³ Europäische Flüchtlingsfonds (EFF)

<http://mfh-bochum.de/index.php/foerdergeber.html>

⁴ Uno- Flüchtlingshilfe e.V.

<http://mfh-bochum.de/index.php/foerdergeber.html>

⁵ „UNVFVT- United Nations Voluntary Fonds for Victims of Torture“

<http://mfh-bochum.de/index.php/foerdergeber.html>

⁶ [2010-mfh_jahresbericht.pdf](#) (5,5 MB)

دوم: از سپتامبر سال ۲۰۱۱ بخش مددکاری اجتماعی مرکز امداد پزشکی بوخوم گسترش پیدا کرد و یک مددکار اجتماعی دیگر مستقلاً مسئولیت رسیدگی به امور کودکان پناه جوی بی سرپرست زیر ۱۸ سال را به عهده گرفت. در گزارش حاضر، آمار آورده شده ی مربوط به این دسته از پناه جویان ارتباطی با مراجعین به آن بخش ندارد.

۱- کشورهای مبداء مراجعین

پناه جویان در سال های اول ورود شان به آلمان به دلیل آشنا نبودن با زبان آلمانی و نداشتن اطلاعات لازم در باره قوانین مختلف، ناگزیرند تا مراکزی را جستجو کنند که بتوانند در آنجا به زبان مادریشان مشاوره دریافت کنند. این نیاز در سال های بعد و زمانی که آنها بطور نسبی با زبان آلمانی آشنا شده اند کمکان ادامه پیدا می کند زیرا پیچیدگی قوانین و زبان تخصصی نامه های اداری و نیز بالا بودن هزینه مراجعه به وکیل، آنها را ناگزیر می سازد تا ارتباط با مراکز مشاوره را حفظ نمایند. ارائه مشاوره به زبان فارسی در بخش مددکاری مرکز امداد پزشکی کمک به پناه جویان در شهر بوخوم دلیلی بوده است که بطور متوسط حدود ۷۰٪ مراجعین نیز ایرانی می باشند. مشاوره تخصصی این مرکز اما همه ی ملیت ها از همه ی کشورها را شامل می شود. در طول این سال ها نیز به تدریج به تعداد مراجعین از دیگرکشورها افزوده شده است. در حالی که تنوع کشورهای مراجعین در سال ۲۰۰۴، ۱۵ کشور را شامل می شده است، این تعداد در سال ۲۰۱۱ به ۳۶ کشور رسیده است. مراجعین اکثراً از طریق افراد مورد اعتماد خود، افراد خانواده، دوستان یا مراجعین قدیمی تر و نیز از طریق پزشکان، وکلاء و دیگر مراکز مشاوره این دفتر را پیدا کرده و با آن ارتباط برقرار می کنند.

پنج کشور اصلی مبداء مراجعین ۲۰۱۲-۲۰۰۴	
۲۰۰۴	ایران، ترکیه، صربستان، بوسنی هرزه گوئین، عراق
۲۰۰۵	ایران، افغانستان، بوسنی هرزه گوئین، کوسوو، صربستان
۲۰۰۶	ایران، عراق، کوسوو، ترکیه، بوسنی هرزه گوئین
۲۰۰۷	ایران، افغانستان، کوسوو، غنا، صربستان
۲۰۰۸	ایران، افغانستان، کوسوو، ترکیه، صربستان
۲۰۰۹	ایران، افغانستان، عراق، گنیا، غنا
۲۰۱۰	ایران، کوسوو، صربستان، گنیا، غنا
۲۰۱۱	ایران، صربستان، کوسوو، غنا، نیجریه
۲۰۱۲	ایران، افغانستان، عراق، صربستان، غنا

۲- گستره ی جغرافیائی شهرهای محل سکونت مراجعین

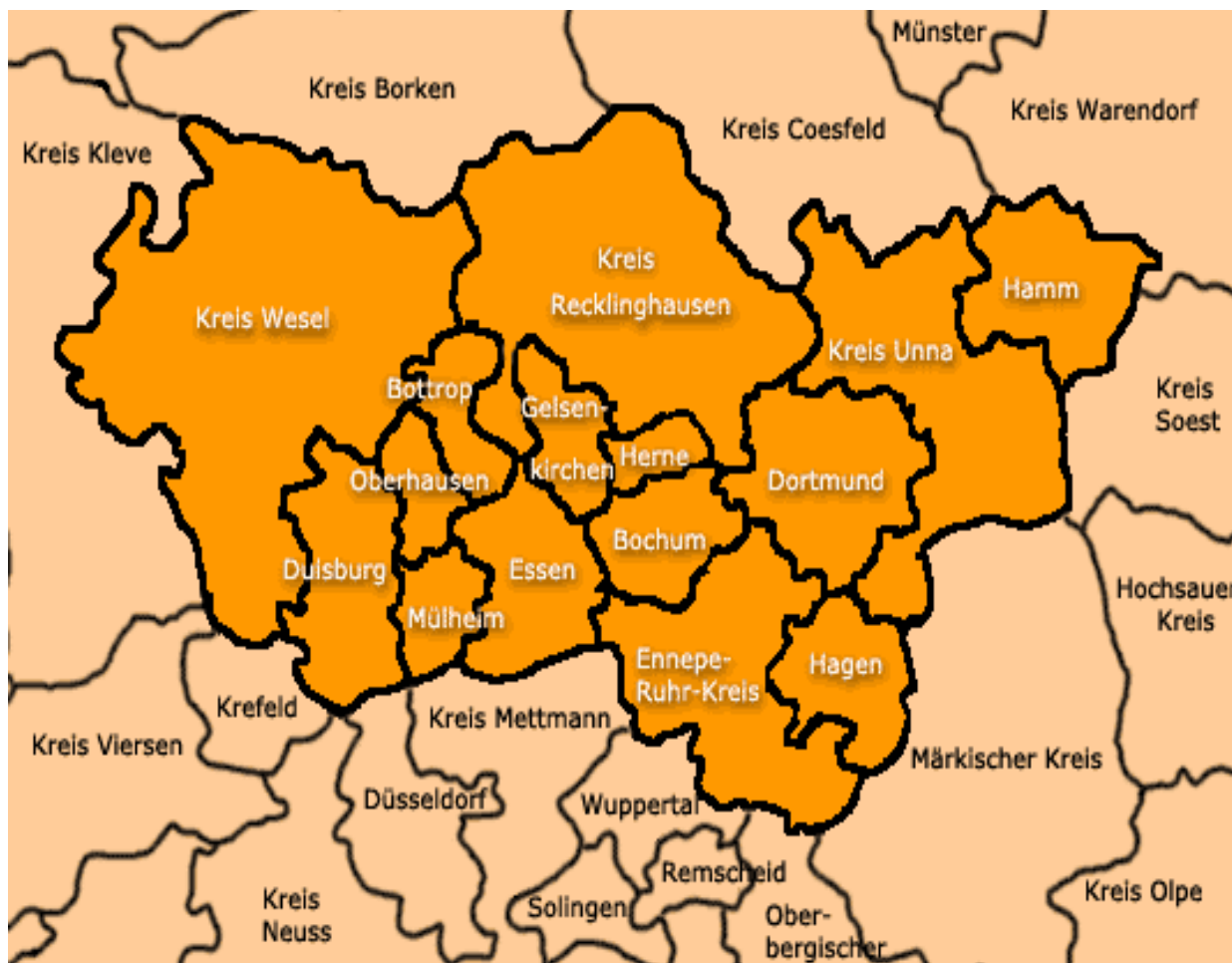
مراجعین بخش مددکاری مرکز امداد پزشکی بوخوم اساساً از ایالت نورد راین وستفالن و منطقه "رورگیبت"^۷ می باشند. در حالی که اصلی ترین شهرها ی محل سکونت مراجعین به این مرکز در طول

⁷ Ruhrgebiet

<http://de.wikipedia.org/wiki/Ruhrgebiet>

این سال ها بوخوم، دورتموند، اسن و شهرهای کوچکتر اطراف آنها بوده اند، اما به تدریج گستره ی جغرافیائی مراجعین وسیع تر شده است به نحوی که در سال ۲۰۱۰ مراجعین از ۶۰ شهر بزرگ و کوچک این منطقه آمده اند.

نقشه منطقه "رور گبیت"

عکس: گوگل

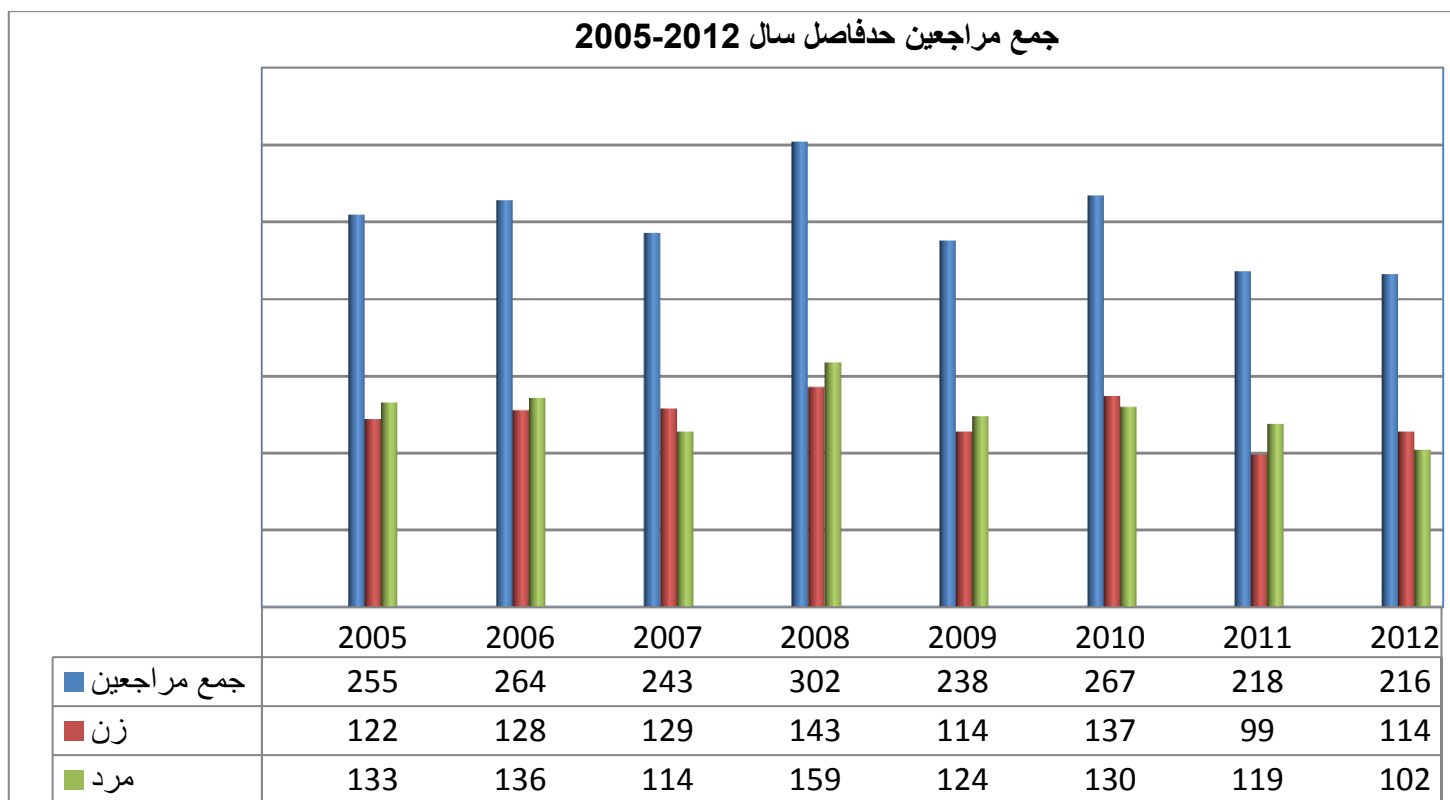
"رور گبیت" با جمعیتی بالغ بر ۵ میلیون نفر در قلب ایالت نورد راین وستفالن قرار داشته و با لاترین درصد تراکم جمعیت در آلمان را به خود اختصاص می دهد. شهرهای بزرگ و کوچک این منطقه به هم چسبیده اند. وجود کارخانه های بزرگ و متعدد این منطقه را به یک قطب بزرگ صنعتی تبدیل کرده است. ایالت نورد راین وستفالن نیز خود با ۱۸ میلیون نفر جمعیت، پر جمعیت ترین ایالت آلمان می باشد و ۲۲,۴٪ پناه جویان در آلمان سهمیه این ایالت هستند. همه این ویژگی ها تمرکز پناه جویان، پناهندگان و خارجی تباران در این منطقه را به دنبال داشته است.^۸

^۸ تقسیم و انتخاب محل زندگی پناهجویان در آلمان

http://www.if-id.de/New/index.php?option=com_content&task=view&id=9587&Itemid=107

۳- تعداد مراجعین بر حسب جنسیت

جمع مراجعین حدفاصل سال 2005-2012

در حالی که در سال ۲۰۰۴ تعداد مراجعین به بخش مددکاری اجتماعی مرکز مشاوره امداد پزشکی به پناه جویان در شهر بوخوم ۱۳۹ نفر بوده است، تعداد مراجعین در سال های بعد به تدریج افزایش پیدا کرده است. حدفاصل سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۲ در مجموع ۲۰۰۳ نفر با بخش مددکاری اجتماعی مرکز امداد پزشکی بوخوم ارتباط برقرار کرده اند. از این تعداد ۱۱۰۷ نفر مذکر و ۹۸۶ نفر مونث بوده اند. مراجعین اکثراً متاهل بوده و یک یا چند فرزند دارند. حتی آنجا که پرونده به نام مرد (شوهر) می باشد، تماس اولیه با مرکز مشاوره اکثراً از طرف زن ها برقرار شده است.

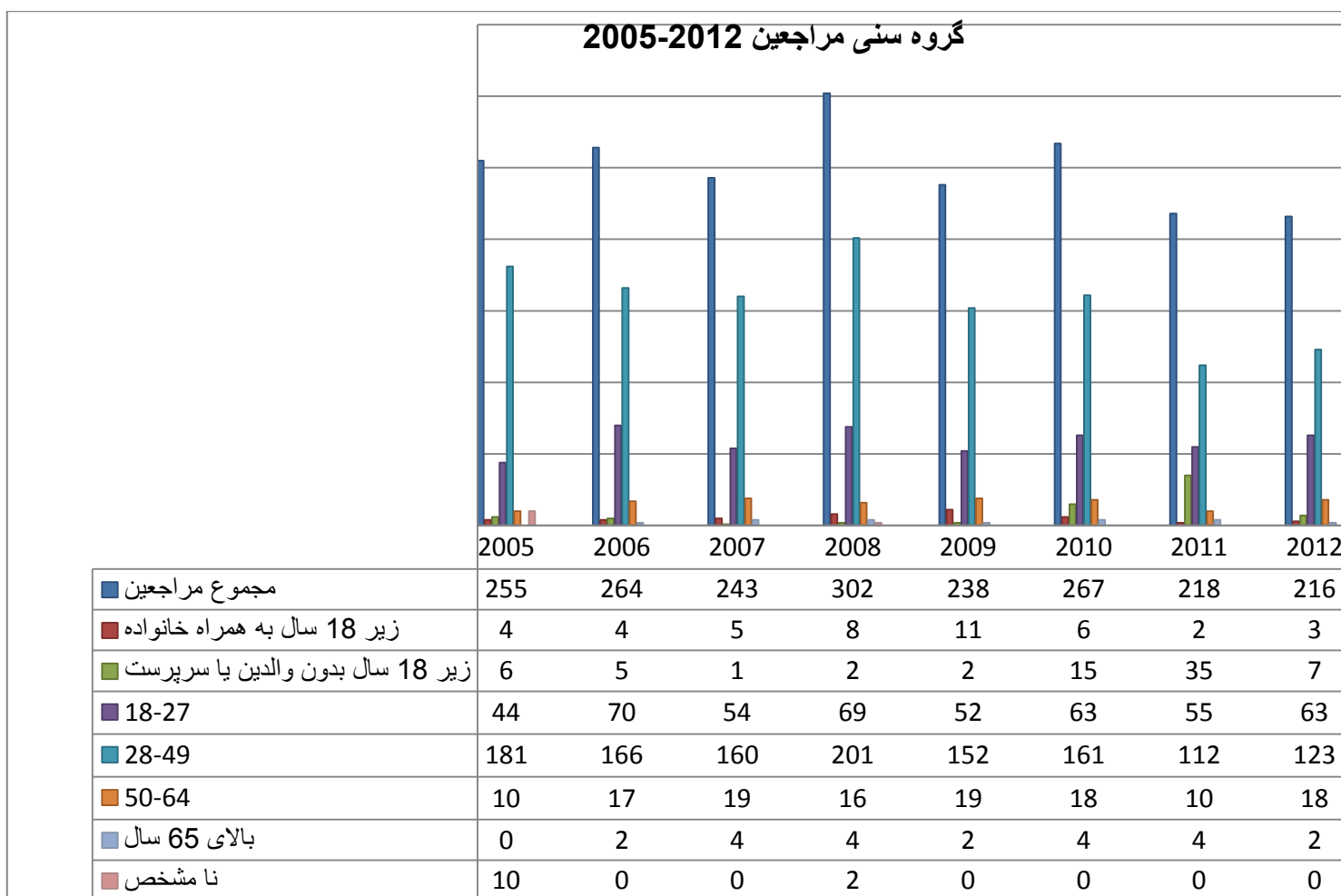
متوسط مدت زمانی که مراجعین با مرکز مشاوره ارتباط خود را برقرار نگه می دارند بسته به جنسیت آنها متفاوت است. مردها برای مدت کوتاه تری در ارتباط هستند. اکثراً برای موضوع مشخصی ارتباط برقرار کرده و به دنبال راه حل های مشخص برای حل همان مشکل هستند. پس از حل مشکل، ارتباط آنها با مرکز مشاوره قطع می شود و پس از مدت دیگری اگر مشکل جدیدی داشته باشند مجدداً ارتباط برقرار می کنند. سوال کلیدی که اکثر مرد ها در رابطه با مشکلی که با آن روبرو هستند مطرح می کنند این می باشد: "نظر شما چیست، چه کار باید بکنم."

زن ها نسبت به مردها در مورد مشکلات خود باز تر برخورد می کنند. اکثراً مشکلات روحی و اجتماعی و مسائل خانوادگی و موضوعات مرتبط با کودکان از طرف زن ها مطرح می شود. زن ها علاوه بر آنکه به دنبال حل مشکلی که مطرح کرده اند می باشند، به هنگام گفتگو مایلند از مسائل جانبی که ارتباط مستقیمی با موضوع ندارد نیز حرف بزنند. تعداد زن هایی که برای مدت طولانی تری ارتباط خود با مرکز مشاوره را حفظ می کنند بسیار بیشتر از مردان می باشد. سوال کلیدی که اکثر زن ها در

رابطه با مشکلی که با آن روبرو هستند مطرح می کنند این می باشد: " شما بگوئید، من چه کاری باید بکنم."

در مراجعاتی که زن و مرد با هم هستند، اکثرا گفت وگو از طریق مردها شروع و هدایت می شود. حتی زمانی که سوال مستقیما به زن مربوط می شود، اکثرا زن ها سکوت کرده یا با نگاه به همسر خود منتظر می شوند تا او پاسخ بدهد. موارد کمتری نیز وجود دارد که زن ها مایلند خود گفتگو را پیش ببرند، اما از طرف مرد، گفتگو متوقف شده یا به جهت دیگری هدایت می شود. اینگونه زن ها بعدا اکثرا بطور جداگانه با مرکز مشاوره ارتباط برقرار کرده و مایلند قرار جداگانه ای برای گفت وگو بگیرند و تاکید می کنند که مایلند ارتباط آنها با مرکز مشاوره محرمانه بماند. در موارد خانوادگی، طلاق و ازدواج، خشونت خانوادگی، اعتیاد به مواد مخدر یا الکل یا موارد مرتبط با سرپرستی یا تربیت کودکان، زن ها مایلند نسبت به حقوق خود آگاه شده و این موضوع را با پشتکار دنبال می کنند. در مسائل خانوادگی، آنجا که موضوع جدائی و طلاق مطرح باشد، درغریب به اتفاق موارد این زن ها هستند که امور حقوقی مربوط به چگونگی جدائی و طلاق را شروع و دنبال می کنند.

۴- گروه سنی مراجعین

بزرگترین گروه پناه جویان را، پناه جویان گروه سنی ۲۸ تا ۴۹ ساله و پس از آن گروه سنی ۱۸ تا ۲۷ ساله تشکیل می دهند. این دسته از پناه جویان اکثراً در کشور خود شاغل بوده یا مشغول تحصیلات دانشگاهی بوده اند. آنها درست در زمانی که کشورشان به نیروی کار فکری و خلاقیت های آنها نیازمند است، ناگزیرند که کشورشان را ترک کنند. اگر درخواست پناهندگی این دسته در آلمان به سرعت پذیرفته شود، آنها این "شانس" را دارند تا به سرعت در کشور جدید جا افتاده و توانمندی های خود را در خدمت آلمان قرار دهند. اکثر این دسته از پناه جویان ابماً باید ماه های طولانی منتظر باشند که نوبت مصاحبه پناهندگی آنها برسد. یا پس از مصاحبه باید اغلب برای مدت بسیار طولانی منتظر جواب اداره امور پناهندگی بمانند. آنها در این مدت امکان دسترسی به کلاس های دولتی زبان آلمانی (کلاس انتگراسیون) را نداشته و به دلیل انواع محدودیت ها (مسکن، مسافرت، فشار مالی، نداشتن ارتباطات اجتماعی و نداشتن چشم اندازی نسبت به آینده) دچار افسردگی شده و از بکارگیری استعداد های خود باز می مانند. ضربه ای که در این مقطع به این دسته از پناه جویان وارد می شود آنچنان عمیق است که بسیاری از آنها حتی پس از آنکه در سال های بعد قبولی پناهندگی یا نوعی اقامت دریافت می کنند، دیگر انگیزه ی خود برای انجام بسیاری از کارها و خلاقیت ها را از دست می دهند. یکی از مهم ترین انتقادات وارده به سیاست پناهندگی دولت آلمان همین است که با طولانی کردن مدت رسیدگی به پرونده پناهندگی و ایجاد شرایط سخت زندگی برای پناه جویان، راه پیشرفت را در برابر آنها بسته و آنها را به سیستم تامین اجتماعی دولتی وابسته می کند.

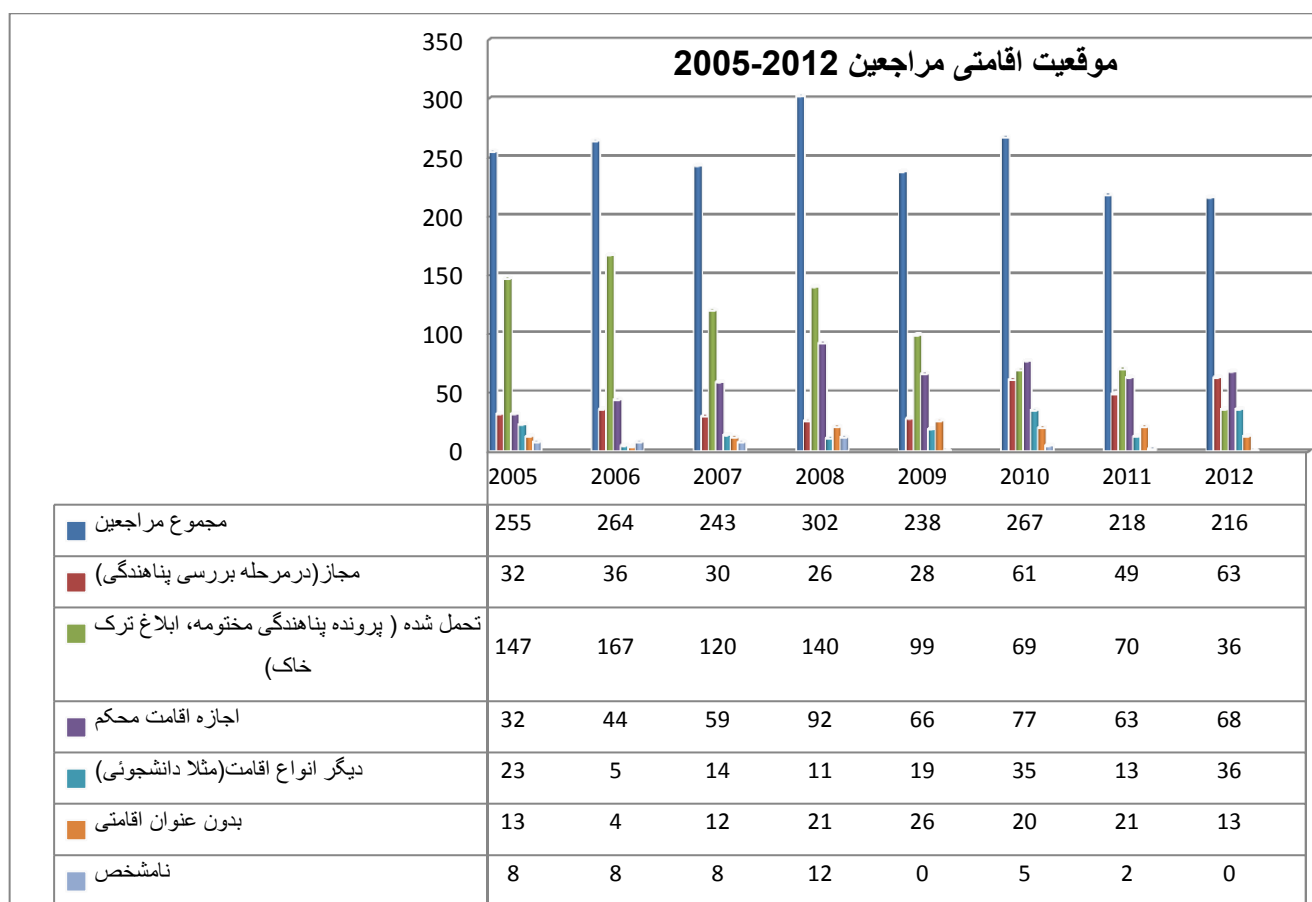
۵- موقعیت اقامتی مراجعین

تا سال ۲۰۰۹ اصلی ترین گروه مراجعین به بخش مددکاری اجتماعی مرکز امداد پزشکی به پناه جویان در بوخوم را پناه جویانی تشکیل می دادند که پرونده پناهندگی آنها بطور قطع مختومه اعلام شده و از سوی اداره خارجیان به آنها ترک خاک آلمان ابلاغ شده بود. اگر این دسته از پناه جویان پاس معتبر در اختیار نداشته و مایل نباشند از طریق سفارت کشور خود برای دریافت پاس اقدام نمایند، به آنها برگه ای داده می شود که "دولدونگ"^۹ نام داشته که به معنی "تحمل" می باشد. در واقع این دسته از پناه جویان "تحملی"، پیوسته در معرض دستگیری و انتقال به زندان اخراج قرار داشته و یا از سوی اداره خارجیان مدام زیر فشار هستند که برگه های "بازگشت داوطلبانه" به کشور خود را امضاء کنند. در بسیاری موارد به این دسته از پناه جویان بجز تامین حداقل رسیدگی پزشکی و در اختیار قرار دادن محلی به عنوان سرپناه و دادن کمی غذا و مبلغ بسیار ناچیزی پول ماهیانه، امکان دیگری تعلق نمی گیرد. این دسته از پناه جویان اغلب بیش از شش سال است که در آلمان زندگی می کنند و به دلیل مجموع فشارهای روحی و اجتماعی و نداشتن هیچگونه چشم اندازی نسبت به آینده، از ناراحتی های مختلف روحی و جسمی رنج می برند. این وضع در مورد خانواده ها بسیار شدیدتر هم می شود.

در سال ۲۰۰۶ شورای وزاری داخله ایالت های آلمان مصوبه ای را تصویب کرد که بر اساس آن و در صورت موجود بودن شرایط خاصی، خانواده هائی که تا آن تاریخ بیش از شش سال بود که در آلمان بودند و افراد مجرد در صورت دارا بودن شرایط و زندگی بیش از هشت سال در آلمان، می توانستند

^۹ Duldung

نوعی اقامت مشروط به کار دریافت نمایند. این مصوبه سپس در سال ۲۰۰۷ از سوی پارلمان آلمان به عنوان قانون به تصویب رسید^{۱۰}. از این تاریخ به بعد به تدریج بسیاری از پناه جویان "دولدونگی" موفق به دریافت اقامت شدند. از همین رو در جدول آماری گزارش حاضر تعداد این دسته از پناه جویان از سال ۲۰۰۹ به بعد به تدریج کم و کمتر شده است.

دسته دیگری از پناه جویان که بیشترین تعداد مراجعین را تشکیل می دهند دارندگان اقامت "مجاز"^{۱۱} می باشند. این دسته، پناه جویانی هستند که پرونده پناهندگی آنها هنوز یا در نزد اداره امور پناهندگی در دست بررسی است و یا یک بار به آنها جواب منفی داده شده و فرد متقاضی پناهندگی نیز از طریق وکیل بر علیه آن به دادگاه شکایت کرده است. در نتیجه پرونده پناهندگی هنوز بسته نشده است. این دسته افراد، اغلب یا تازه وارد آلمان شده یا دو یا سه سال از اقامت آنها در آلمان می گذرد.

دسته دیگر پناه جویان گزارش آماری حاضر، افرادی هستند که "اقامت محکم"^{۱۲} دریافت کرده اند. یعنی یا قبولی پناهندگی دریافت کرده اند یا به دلیل انسانی به آنها اقامت داده شده است و در هر صورت دیگر در معرض خطر اخراج قرار ندارند. پناه جویانی که اقامت به دلیل انسانی دریافت می کنند اغلب زیر

¹⁰ http://www.if-id.de/New/index.php?option=com_content&task=view&id=5052&Itemid=76

¹¹ Aufenthaltsgestattung

¹² Aufenthaltserlaubnis

پوشش قانون تامین اجتماعی پناه جویان^{۱۳} باقی مانده و در عمل کماکان با بسیاری محدودیت ها مواجه هستند و از این رو با وجود حل مشکل اقامت، برای حل مشکلات دیگر کماکان رابطه خود با مرکز مشاوره را حفظ می کنند. مشکل اصلی این دسته افراد اغلب گرفتن اجازه کار و پیدا کردن کار مناسب، اجازه انتقال به شهر دیگر و یا پیدا کردن یک دوره آموزشی مناسب برای کار می باشد. از آنجا که این دسته افراد بیش از شش یا هشت سال است که در آلمان زندگی می کنند به دلیل تحمل فشارهای روحی مختلف در طول این سالها، بسیار سرخورده شده و حساس و کم ظرفیت شده اند. بخشی از این دسته از پناه جویان با مشکلات خانوادگی از جمله جدائی، طلاق و یا اختلاف والدین با فرزندان و برعکس مواجه می باشند.

منظور از "اقامت های دیگر" در گزارش حاضر افرادی می باشند که یا اقامت دانشجویی دارند یا ویزای شنکن از یک کشور دیگر اتحادیه اروپا داشته و با این وجود قصد دارند تا در آلمان درخواست پناهندگی دهند. از اواخر سال ۲۰۱۱ و با راه اندازی بانک اطلاعاتی ثبت اثر انگشت ویزای شنکن^{۱۴}، افرادی که ویزای شنکن از کشور دیگری دریافت کرده و قصد دارند تا در کشوری دیگر (در اینجا، آلمان) درخواست پناهندگی ارائه دهند با مشکل جدی مواجه شده اند، زیرا از طریق استعلام مشخصات و اثر انگشت این پناه جویان از این بانک اطلاعاتی (که از سفارت کشور مربوطه در کشور مبدأ به این بانک ارسال شده است)، امکان بازگرداندن پناه جو به کشور صادر کننده ویزا بسیار افزایش پیدا کرده است.

افراد "بدون عنوان اقامتی" اکثرا پناه جویانی می باشند که در گذشته در آلمان درخواست پناهندگی داده بودند و چون درخواست آنها رد شده بوده، از ترس اخراج مخفی شده و بدون برگه اقامتی بطور "سیاه" زندگی می کنند. این دسته اکثرا مجرد بوده و سال های طولانی با ترس روزمره زندگی کرده و بسیاری از آنان، بویژه زنان، از سوی کارفرمایانی که در نزد آنان کار کرده اند مورد بی عدالتی و سوء استفاده جنسی قرار گرفته اند. این دسته از پناه جویان اغلب از بیماری های مختلف رنج می برند زیرا امکان مراجعه منظم به پزشک را نداشته اند. مشکل اصلی این دسته از پناه جویان به جریان انداختن مجدد پرونده برای دریافت اجازه اقامتشان می باشد که کاری بسیار پیچیده و انرژی گیر است.

یک موضوع دیگر مراجعه این پناه جویان رسیدگی های حاد و فوری پزشکی می باشد. در این مورد اغلب زنانی که اقامت غیر قانونی دارند نیز در شرایطی مراجعه می کنند که حامله هستند و نیاز مبرم به رسیدگی پزشکی دارند. وظیفه اصلی بخش مددکاری اجتماعی در ارتباط با این دسته از پناه جویان بررسی وضعیت کنونی و گذشته آنها و ارائه مشاوره برای قانونی کردن وضعیت اقامتیشان، معرفی یک وکیل مناسب یا همراهی کردن آنها نزد وکیل می باشد.

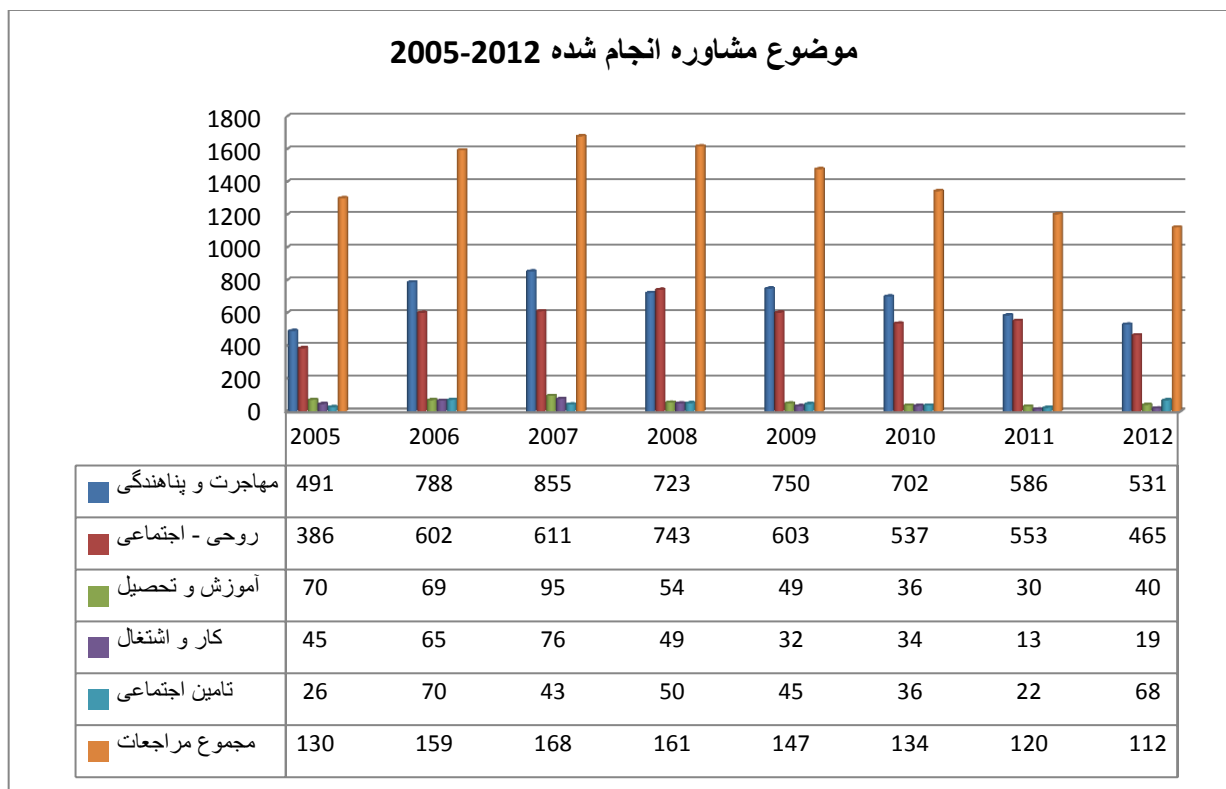
¹³ Asylbewerberleistungsgesetz

¹⁴ بانک اطلاعاتی ویزای شنکن برای کنترل اسامی و اثر انگشت

http://www.if-id.de/New/index.php?option=com_content&task=view&id=9676&Itemid=76

۶- موضوعات مراجعه

مراجعه به بخش مددکاری مرکز امداد پزشکی به پناه جویان در شهر بوخوم طیف گسترده ای از موضوعات را شامل می شود که شامل پنج دسته اصلی به همراه تعداد بیشتری زیر مجموعه های آنها می گردد که از این قرار می باشند:

- مهاجرت و پناهندگی^{۱۵} شامل: مراحل اعلام پناهندگی، به هم پیوستگی خانوادگی، جابجائی محل زندگی، امور اقامتی، بازگشت به کشور یا مهاجرت به مقصدی دیگر، اخراج از آلمان

بیشترین مراجعات در این قسمت مربوط به افرادی می باشد که درخواست پناهندگی داده و درخواست آنها یک بار رد شده است. این دسته اغلب زمانی به مرکز مشاوره مراجعه می کنند که دیگر کاملاً ناامید هستند یا پولی برای پرداخت به وکیل برای ادامه کار ندارند. این پناه جویان اغلب به دلیل آنکه درخواست پناهندگیشان رد شده و سال های طولانی خود و خانواده شان در وضعیت کاملاً نامعلوم و بلا تکلیف زندگی می کنند، سردرگم شده و عصبی هستند. اغلب با خود صدها برگ نامه از ادارات مختلف و نامه نگاری های وکیل به همراه دارند که محتوای آنها را نمی فهمند. بسیاری از این از پناهجویان به فردی که نامه های آنها را مطالعه و محتوای آنها را ترجمه کند دسترسی نداشته، در نتیجه به هنگام مراجعه ی اول به مرکز مشاوره به بسیاری از سئوالات مشاور پناهندگی نمی توانند پاسخ دقیق بدهند. حتی به دلیل این سردرگمی و ناامیدی و عصبانیت، به مرور زمان بسیاری از نامه ها گم شده یا صفحات آن کنده و جابجا شده است به نحوی که منظم کردن و مطالعه آنها وقت بسیار زیادی از مشاور را به خود اختصاص می دهد.

¹⁵ Flucht und Migration

دسته دیگر، پناه جویان تازه وارد هستند که یا قصد دارند درخواست پناهندگی بدهند یا تازه درخواست خود را ارائه داده اما هنوز مصاحبه نشده اند و مایلند که نسبت به حقوق خود و روند مراحل پناهندگی قبل از انجام مصاحبه اطلاعات کسب کنند. اکثر این دسته پناه جویان پس از مصاحبه پناهندگی، بر مفید و تاثیرگذار بودن کسب این اطلاعات قبل از انجام مصاحبه تاکید می کنند. متأسفانه درصد کمی از پناه جویان قبل از مصاحبه ی پناهندگی به یک مرکز مشاوره دسترسی پیدا می کنند. بسیاری از آنها از وجود چنین مراکزی بی اطلاع هستند، برخی امکان دسترسی به چنین مراکزی را ندارند و برخی هم به دلیل ذهنیت ناشی از کشور خود به چنین مراکزی اعتماد ندارند و تازه چند سال بعد است که متوجه می شوند که پیشداوری آنها اشتباه بوده است.

- روحي-اجتماعي¹⁶، شامل: آسیب روحی و مشکلات روحی، تندرستی و سلامتی، محل سکونت، امور خانوادگی و زندگی با شریک زندگی، امور تربیتی، امور جزائی، تبعیض و نابرابری

اکثریت قابل توجهی از پناه جویان تجارب سخت و وحشتناکی از دوره زندان، دستگیری، جنگ و یا خشونت های جسمی و جنسی را با خود به همراه داشته که آنها را با انواع آسیب روحی و جسمی درگیر ساخته است. بسیاری از آنان به همین دلیل به روان درمانی یا مشاوره روانشناسی یا کمک یک دکتر متخصص مغز و اعصاب نیاز دارند. برخی نیز به دلیل مشکل انطباق با شرایط و محیط جدید زندگی یا به دلیل انواع مشکلاتی که در کشور جدید با آن مواجه شده اند به افسردگی مبتلاء شده یا با مشکلات روحی- اجتماعی متعددی درگیر هستند و نیاز به مشاوره و حمایت تخصصی دارند¹⁷.

دو دسته مشکلاتی که فوقا به آن اشاره شد با خود مشکلات شخصی و خانودگی را به دنبال می آورند که تمام اعضاء خانواده را درگیر می سازد که رسیدگی به آن زمان و انرژی گذاری کاملاً متفاوت و جداگانه ای را طلب می کند.

- آموزش و تحصیل، شامل: آموزش فنی-حرفه ای، تحصیل ابتدائی، تحصیل دانشگاهی

- کار و اشتغال، شامل پیدا کردن کار، گرفتن اجازه کار

تازمانی که مشکل اقامت پناه جو حل نشده باشد، دسترسی او به اجازه کار و یا تحصیل فنی- حرفه ای یا ورود او به دانشگاه امکان نبوده یا بسیار بسیار سخت خواهد بود. البته تحت شرایط خاصی دسترس به این امکانات میسر است که تامین شرایط مورد نظر و انجام و پیگیری امور اداری آن بسیار زمان بر خواهد بود. اما آندسته از پناه جویان که قبولی پناهندگی دریافت کرده یا آندسته که سرانجام پس از سالها بلاتکلیفی، نوعی اقامت دریافت می کنند، در این زمینه ها از حقوق و امکانات قانونی برخوردار می شوند که در خصوص چگونگی بهره مند شدن از این حقوق نیاز به مشاوره و حمایت دارند.

- تامین اجتماعی، شامل: تامین اجتماعی مخصوص پناه جویان، حقوق بیکاری دو، دیگر خدمات تامین اجتماعی

¹⁶ psycho-sozial

مشکلات روحی- اجتماعی ایرانیان پناه جو و پناهنده در آلمان / یک بررسی تحقیقی- تحلیلی¹⁷

http://www.if-id.de/New/index.php?option=com_content&task=view&id=10729&Itemid=107

پناهجویانی که تازه درخواست پناهدگی داده یا پرونده آنها هنوز در حال بررسی است و پناهجویانی که پرونده آنها بسته اعلام گردیده و نیز پناهجویانی که اقامت به دلایل انسانی دریافت کرده اند، همه این پناهجویان تحت پوشش قانون تامین اجتماعی مخصوص پناهجویان می باشند. این قانون مسائل مالی، مسکن و خوابگاه و نیز امور درمانی پناهجویان را تعیین و مشخص می سازد. چگونگی اجرای این قانون در هر گمونه¹⁸ (شهرداری) می تواند کاملاً متفاوت از دیگر نقاط باشد. لازمه حل و فصل مشکلات مربوط به این قسمت، نامه نگاری های متعدد با اداره تامین اجتماعی می باشد که اغلب نیز تا رسیدن به نتیجه نهائی چندین ماه زمان نیاز دارد. در مواردی هم که ادامه یک کار، شکایت به دادگاه را به همراه آورد رسیدن به نتیجه نهائی چندین سال به درازا خواهد کشید.

۷- نتایج و دستاورد های مثبت بدست آمده

در حالی که تعداد مراجعین به بخش مددکاری اجتماعی مرکز امداد پزشکی به پناهجویان در شهر بوخوم آلمان در سال ۲۰۱۲ - ۲۱۶ نفر بوده است، تعداد موضوعاتی که پناهجویان مطرح کرده اند ۱۱۲۳ مورد بوده است. این به بدان معنی است که هر پناهجو بطور متوسط پنج موضوع و مشکل مختلف برای طرح با خود به همراه آورده است. معمولاً هر چقدر طول مدت اقامت پناهجو در آلمان بیشتر باشد و اگر پناهجو متاهل بوده و یا فرزند یا فرزندان داشته باشد، تعداد و پیچیدگی مشکلات او نیز بیشتر می باشد. طولانی شدن مدت زندگی در آلمان در شرایط بلاتکلیفی و نداشتن چشم انداز نسبت به آینده نه تنها مشکلات پناهدگی و اقامتی را با خود به همراه دارد، بلکه مجموعه ای از مشکلات روحی-روانی یا روحی-اجتماعی را موجب شده، بر سلامت روح و روان افراد تاثیر گذاشته و مشکلات فردی و خانوادگی را تشدید می کند.

پیگیری مشکلات مختلف پناهجویان، بسته به موضوع مشکل، میزان پیچیدگی آن و بسته به آنکه طرف مقابل مرکز مشاوره برای حل مشکل یک اداره یا یک دادگاه باشد، بر روی زمان حل و فصل کارت تاثیر می گذارد به نحوی که حل و فصل این مشکلات می تواند چندین ماه تا چندین سال به درازا بکشد. در تمام این مدت نامه های مختلف اداری باید مطالعه و برای پناهجو توضیح داده شود و بسته به مدارک یا خواسته هائی که ادارات یا دادگاه طلب می کنند باید پیگیری های جدیدی به برنامه اضافه شود. لازمه همه اینها انجام قرار و گفتگوهای مختلف با پناهجو، همراهی او نزد وکیل یا دکتر متخصص، تحقیق در مورد وضعیت پرونده از کانال های دیگر و نامه نگاری با ادارات، وکلاء، بیمارستان یا پزشک متخصص و ... می باشد.

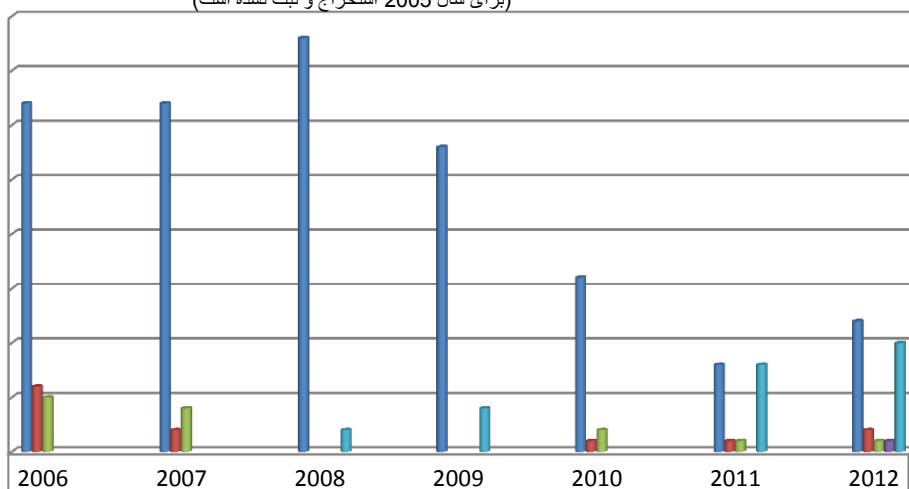
در پایان هر سال برخی از کارهای در دست انجام بالاخره با نتیجهای مثبت به انتها می رسد. منظور از نتیجه "مثبت" حل یک مشکل مشخص یا رسیدن به یک خواسته مشخص می باشد و نه حل همه مشکلات و موضوعات مراجعه پناهجو، مثلاً: گرفتن قبولی پناهدگی، گرفتن یا تضمین نوعی از اقامت، جلوگیری از به اجرا گذاشتن اخراج، گرفتن موافقت برای جابجائی شهر و محل زندگی، گرفتن موافقت برای بیرون رفتن از هایم (خوابگاه پناهدگی) و زندگی در یک خانه شخصی، گرفتن اجازه کار و ...

¹⁸ Kommune

رسیدن به این موفقیت های موضعی به معنی پایان کار و اتمام مراجعه پناه جو به مرکز مشاوره نمی باشد. بلکه حل یک مشکل، آغاز مواجهه با مشکلات جدید اداری تازه ترمی باشد. معمولاً آندسته از پناه جویان که مشکل اقامتیشان حل شده و تا حدی به زبان آلمانی، بویژه مطالعه نامه ها و انجام تلفن های اداری مسلط شده اند، دیگر نیازی هم به یک رابطه تنگناگ با مرکز مشاوره ندارند، اما تا رسیدن به این مرحله نیز معمولاً سه تا شش سال زمان لازم است، در نتیجه تا آن هنگام ارتباط با مرکز مشاوره اجتناب ناپذیر خواهد بود.

نتایج مثبت بدست آمده 2006-2012

(برای سال 2005 استخراج و ثبت نشده است)

دریافت پناهندگی/اقامت محکم ثبت نشده است	32	32	38	28	16	8	12
انتقال از خوابگاه پناه جویان به خانه شخصی	6	2			1	1	2
جابجایی محل زندگی	5	4			2	1	1
اجازه کار							1
خروج از اقامت غیر قانونی			2	4		8	10

۸- نتایج و دستاوردهای منفی حاصل شده

"نتیجه منفی" در اساس محصول شرایط نامشخص اقامتی یا خراب تر شدن این وضعیت می باشد. مثلاً نگرفتن هیچ گونه پاسخ از اداره امور پناهندگی و بی اطلاعی نسبت به آینده خود موجب افسردگی پناه جویان می شود. یا دریافت جواب منفی از اداره پناهندگی یا دریافت حکم اخراج از اداره خارجیان یک شوک بسیار بزرگ برای پناه جویان است که به موجب آن در برخی موارد به یک باره تعادل روحی و عصبی پناه جویان را بهم می ریزد. این وضعیت می تواند منجر به ناراحتی های قلبی و تنفسی شده که به دنبال آن پناه جو به بیمارستان منتقل شود. یا برخی پناه جویان به دلیل دریافت چنین خبری یا به دلیل

زندگی در شرایط غیر انسانی موجود در هایم (خوابگاه) پناهندگی ممکن است به خودکشی فکر کرده یا حتی به آن اقدام کنند که در نتیجه ی آن به کلینک روان و اعصاب منتقل می شوند.

پناه بردن به خانه زنان	بستری شدن در بیمارستان	بستری شدن در کلینک روان و اعصاب			اخراج از آلمان	
		از آن بین: اقدام به خودکشی	از آن بین: فکر خودکشی			
			۱	۴		۲۰۰۷
		۳	۱	۹		۲۰۰۸
				۴	۷	۲۰۰۹
		۱		۴	۵	۲۰۱۰
۲	۱	۱		۴		۲۰۱۱
۲	۳	۲		۲		۲۰۱۲

پناه بردن به خانه ی زنان از این نظر به عنوان یک نتیجه منفی منظور شده است زیرا در اغلب موارد ی که بخش مددکاری این گونه مراجعات را ثبت کرده است شامل آندسته از زنان خارجی می شود که به دلیل ازدواج اقامت وابسته به همسر دریافت کرده اند. از زمانی که این دسته از زنان با همسر خود مشکل پیدا کنند و نخواهند به زندگی مشترک با او ادامه داده و قصد داشته باشند که جدا شده یا طلاق بگیرند، با خطر از دست دادن اقامت خود مواجه می شوند. قانون اقامت آلمان در مورد افرادی که از طریق ازدواج اقامت دریافت کرده اند تصریح دارد که باید سه سال با همسر خود بطور مشترک در یک خانه زندگی کنند و پس از آن است که برای آنها اقامت مستقل از همسر صادر خواهد شد. بسیاری از زنانی که از طریق ازدواج اقامت دریافت کرده اند از این قانون و حالت استثنائی که به آن تعلق می گیرد اطلاع نداشته یا اطلاعاتشان غیر دقیق است. بسیاری از مردانی که با این زنان زندگی مشترک دارند نیز عمدتاً ناآگاهی همسر خود را تقویت کرده و با ترساندن همسر خود به اخراج از آلمان، او را مجبور می کنند تا در رابطه زناشویی و تحت شرایط غیر انسانی، نابرابر یا حتی استثمارگرانه باقی بمانند.

تصمیم این دسته از زنان برای فرار از این شرایط و پناه بردن آنان به خانه زنان تحسین برانگیز بوده و نشان از وخامت وضعیت اقامتی آنان دارد. کار اصلی مرکز مشاوره در این شرایط آن است تا دقیقاً وضعیت اقامتی زن و نیز وضعیت زندگی مشترک او با همسرش را مورد بررسی قرار دهد. در قدم اول باید برای جلوگیری از اخراج اقدام شده و سپس دلایل لازم برای گرفتن اقامت به طور استثنائی تنظیم و از طریق اداره خارجی برای دریافت اقامت اقدام گردد. امری که البته ساده نبوده و معمولاً سالها زمان نیاز دارد تا به نتیجه برسد. قدم دیگر همکاری با خانه زنان است تا مقدمات خروج آن زن از خانه زنان فراهم شده تا او بتواند به طور عادی به زندگی اش ادامه دهد.